

10. 7. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zvýšení základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným

Nová právní úprava obchodního zákoníku přinesla zejména zpřesnění podmínek zvyšování základního kapitálu. Zvýšení základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným je upraveno zejména v §142 až 145 obchodního zákoníku (ObchZ) a dále se podpůrně použijí ustanovení upravující zvýšení základního kapitálu v akciové společnosti, a to zejména ustanovení §208 ObchZ.

V tomto článku bych se ráda zaměřila na problematiku zvyšování základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným. Nová právní úprava obchodního zákoníku přinesla zejména zpřesnění podmínek zvyšování základního kapitálu. Zvýšení základního kapitálu ve společnosti s ručením omezeným je upraveno zejména v §142 až 145 obchodního zákoníku (ObchZ) a dále se podpůrně použijí ustanovení upravující zvýšení základního kapitálu v akciové společnosti, a to zejména ustanovení §208 ObchZ.

O zvýšení základního kapitálu rozhoduje valná hromada společnosti. Usnesení valné hromady společnosti při zvýšení základního kapitálu převzetím závazků k novým vkladům nebo převzetím závazků ke zvýšení vkladu do základního kapitálu musí určit:

- (i) částku, o kterou se zvyšuje základní kapitál,
- (ii) lhůtu, do níž musí být závazky ke zvýšení vkladu nebo k převzetí nového vkladu převzaty, popřípadě
- (iii) předmět nepeněžitého vkladu a částku, kterou se započítává na vklad společníka na základě znaleckého posudku.

Zvýšení základního kapitálu lze provést novými vklady nebo z vlastních zdrojů společnosti. Zvýšení základního kapitálu je účinné ke dni zápisu jeho nové výše do obchodního rejstříku.

(a) Zvýšení základního kapitálu novými vklady

Zvýšení základního kapitálu peněžitými vklady je přípustné, jen když dosavadní peněžití vklady jsou zcela splaceny. Zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady je přípustné již před tímto splacením. Společníci mají přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu, zvyšuje-li se peněžitými vklady, a to převzetím závazku ke zvýšení vkladu. Závazek ke zvýšení vkladu jsou oprávněni převzít společníci v poměru podle výše jejich obchodních podílů. Nevyužijí-li společníci přednostního práva ve lhůtě jednoho měsíce ode dne (společenská smlouva nebo stanovy mohou určit odlišnou lhůtu), kdy se dověděli o usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu, nebo jestliže se přednostního práva vzdají, může se souhlasem valné hromady převzít závazek k novému vkladu kdokoliv. Se souhlasem valné hromady může převzít závazek ke zvýšení vkladu až do výše navrženého zvýšení základního kapitálu též kterýkoliv společník. Vzdání se práva k novému vkladu se děje písemnou formou s úředně ověřeným podpisem nebo v rámci valné hromady formou prohlášení, které musí být součástí notářského zápisu.

Pozvánka na valnou hromadu, která má o zvýšení základního kapitálu rozhodovat, musí obsahovat návrh údajů uvedených v §143 odst. 3 ObchZ. Nebudou-li převzaty závazky ke zvýšení vkladu nebo k novému vkladu ve výše uvedené lhůtě nebo zamítne-li soud návrh na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku, je zvýšení základního kapitálu neúčinné. V případě neúčinnosti

zvýšení základního kapitálu z výše uvedených důvodů, zanikají práva a povinnosti osob, jež převzaly závazky k novému vkladu a společnost je povinna vrátit těmto osobám zaplacenou část, kterou splatili na zvýšení základního kapitálu spolu s úrokem ve výši úroku obvykle poskytovaného bankami podle smlouvy o běžném účtu ke dni, kdy vznikla povinnost vrátit zaplacenou část, v místě v němž měla společnost sídlo.

Závazek ke zvýšení vkladu nebo k novému vkladu se přebírá písemným prohlášením, které musí obsahovat náležitosti uvedené v §143 odst. 3 ObchZ, a ve kterém zájemce, který není společníkem, musí prohlásit, že přistupuje ke společenské smlouvě; podpis zájemce musí být úředně ověřen. Prohlášení nabývá účinnosti doručením společnosti.

Základní kapitál společnosti lze zvyšovat nepeněžitým vkladem jen, je-li to v důležitém zájmu společnosti. Zvýšení základního kapitálu by tedy mělo být stejně tak jako u akciové společnosti řádně odůvodněno. Nepeněžitý vklad musí být splacen před podáním návrhu na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku. V případě, že nepeněžitým vkladem je nemovitost musí vkladatel předat společnosti prohlášení s úředně ověřeným podpisem před zápisem zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku. Předáním prohlášení spolu s předáním nemovitosti je vklad splacen. Předmětem vkladu do společnosti

musí být zjiitelná hospodářská hodnota předmětu vkladu. Tento požadavek dosud obchodní zákoník neobsahoval, pouze stanovil, že společnost může předmět vkladu hospodářsky využívat, avšak neměl podmínku zjiitelnosti hospodářské hodnoty tohoto vkladu. Dále dochází k řešení situace, kdy nepeněžitý vklad se sice považuje za splacený, avšak předmět vkladu se nestal majetkem společnosti. Dosud byla tato problematika řešena pouze pro případy, kdy předmětem nepeněžitého vkladu byla věc, ale obdobná situace může vzniknout i u jiných majetkových hodnot. Hodnota nepeněžitého vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě. Hodnota nepeněžitého vkladu do společnosti s ručením omezeným se stanoví podle posudku zpracovaného znalcem nezávislým na společnosti, jmenovaným za tím účelem soudem. Přesahuje-li hodnota nepeněžitého vkladu 10 000 000 Kč nebo je předmětem vkladu podnik, jeho část, know-how nebo je společnost zakládána jedním zakladatelem anebo má jediného společníka, vyžaduje se společný posudek zpracovaný dvěma znalci nezávislými na společnosti, jmenovanými soudem. Návrh na jmenování znalce nebo znalců podává společnost.

Právní úprava nově stanoví, že vkladem nemůže být pohledávka vůči společnosti a obráceně umožňuje obchodní zákoník to, co bylo dosud zakázáno, a to je započtení proti pohledávce společnosti na splacení vkladu nebo emisního kurzu, avšak pouze v případě, že to zákon výslovně stanoví. Takového započtení je výslovně umožněno pouze v § 106 a 108 odst. 2 ObchZ u společnosti s ručením omezeným. Nárok společnosti na splacení nesplacené části vkladu a jakýkoli nárok společníka vůči společnosti s výjimkou nároků společníka z titulu plnění za společnost poskytnuté na základě a z důvodu ručení jsou vzájemně nezapočitatelné, ledaže s takovým započtením vysloví souhlas valná hromada společnosti při zvyšování základního kapitálu. V případě nepeněžitých vkladů resp. vkladu pohledávek do základního kapitálu společnosti se použijí přiměřeně ustanovení o postoupení pohledávky. Společník, který převedl na společnost pohledávku jako nepeněžitý vklad ručí společnosti za dobytost této pohledávky do výše jejího ocenění znalcem.

(b) Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů

Valná hromada může rozhodnout o zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů vykázaných v řádné, mimořádné nebo mezitímní účetní závěrce („závěrce“) ve vlastním kapitálu společnosti, pokud nejsou podle zákona účelově vázány. Tím se zvýší výše vkladu každého společníka v poměru jejich dosavadních vkladů. Usnesení valné hromady musí obsahovat i novou výši vkladu každého společníka. Pozvánka na valnou hromadu, která má o zvýšení základního kapitálu rozhodovat, musí obsahovat návrh usnesení o zvýšení základního kapitálu.

Ke zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů může dojít pouze v případě, že jako zdroj

financování zvýšení bude použito čistého zisku, který zůstane společnosti po provedení přidělu do rezervního fondu anebo z jiného zdroje vykázaného v závěrce ve vlastním kapitálu ke zvýšení základního kapitálu. Společnost však při svém rozhodování (použití čistého zisku při zvyšování základního kapitálu) musí vždy vycházet ze schválené závěrky společnosti.

Ke zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů společnosti nemůže dojít v případě, že by vlastní kapitál zjištěný v závěrce nebo v důsledku rozdělení zisku byl nižší než základní kapitál společnosti zvýšený o částku zvýšení základního kapitálu nezapsaného ke dni sestavení závěrky do obchodního rejstříku a/nebo tu část rezervního fondu nebo ty rezervní fondy, které dle zákona a stanov nesmí použít společnost k plnění společníkům.

Ke zvýšení základního kapitálu nelze použít rezervních fondů, které jsou vytvořeny k jiným účelům, ani vlastních zdrojů, jež jsou účelově vázány a jejichž účel není společnost oprávněna měnit.

Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů společnosti je dále omezeno tak, že zvýšení základního kapitálu nemůže být vyšší, než kolik činí rozdíl mezi výší základního kapitálu a součtem hodnoty základního kapitálu a rezervních fondů zjištěných postupem dle §178 odst. 2 ObchZ (viz. výše).

Závěrka jako poklad pro rozhodování společnosti o zvýšení základního kapitálu nesmí být starší šesti měsíců (mezi dnem ke kterému byla sestavena a dnem rozhodování valné hromady). V případě, že společnost z jakékoliv mezitímní účetní závěrky zjistí snížení vlastních zdrojů musí dále postupovat dle údajů zjištěných z této mezitímní účetní závěrky.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [10 otázek pro ... Barboru Paclíkovou](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)